ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI

O‘zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

13.00.00	Pedagogika fanlari
13.00.01	Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02	Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo‘yicha)
13.00.03	Maxsus pedagogika
13.00.04	Jismoniy tarbiya va sport mashg‘ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05	Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06	Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqichlari bo‘yicha)
13.00.07	Ta’limda menejment
13.00.08	Maktabgacha ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09	Ijtimoiy pedagogika
07.00.00	Tarix fanlari
19.00.00	Psixologiya fanlari
01.00.00	Fizika-matematika fanlari
02.00.00	Kimyo fanlari
03.00.00	Biologiya fanlari
09.00.00	Falsafa fanlari
10.00.00	Filologiya fanlari
11.00.00	Geografiya fanlari

№5(2)
2026

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 90 sahifa,
6-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:
Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ
Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician
Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics
Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:
Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:
- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):
- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Fizika ta'limida integratsiyalashgan yondashuv: mazmuni va ahamiyati 10
Doniyorova Iroda Baxtiyor qizi

Zamonaviy boshlang'ich ta'lim: milliy dastur, kompetensiya va xorijiy tajriba integratsiyasi 14
Omonova Nilufar Parda qizi

The Role of Environmental Project-Based Learning in Developing EFL Learners' Productive Skills 19
Xujanova Shaxina Abdullayevna

Boshlang'ich sinflarda integratsiyalashgan ta'limning pedagogik aspektlari 24
Eshpo'latova Elnora Yo'ldoshovna

Talabalarda stressga barqarorlikning nazariy va amaliy tahlili 29
Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Maxmudova Shahzoda Maksudovna

Malakaviy o'quv amaliyoti jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda didaktik ta'minotning ahamiyati 32
Ramozonova Bahoroy Sadriddinovna

Oliy ta'limda raqamli pedagogikaning institutsionallashuvi: boshqaruv, siyosat va raqamli transformatsiya strategiyalari 36
Nuraliyeva Dilshoda Yo'lchiboy qizi

Aholini jismoniy sog'lomlashtirishda sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi 41
V. Sh. Raximov

O'spirinlik davrida motiv va motivatsion sohalarning kasb tanlashdagi o'rni 46
Rayimqulova S., Pulatova R., Do'smatova S., Matyakubova Shohista Odamboy qizi

Tarbiyachi shaxsining shakllanishida psixologik determinantlarning roli 51
Vasila Yusupova

Kasbiy ta'lim o'quvchilarini ijodiy qobiliyatini oshirishda xorijiy tajribalardan foydalanish 55
B. X. Sharopov

Raqamli axborot makonida gumanistik g'oyalarni integratsiyalashning nazariy konsepsiyasi 59
Isanov Najotbek Ilmamat o'g'li

Fanlararo integratsiya asosida o'quvchilarda iqtisodiy bilimlarni rivojlantirish imkoniyatlari 63
J. M. Fayzullayev, Ortiqova E'zoza Olimjon qizi

Millatlarning o'ziga xos dunyoqarashining psixologik xususiyatlari 67
Murxashev Axmadxon Olimjon o'g'li

Xalqaro ta'lim dasturlari asosida kasbiy ta'lim muassasalarida metakognitiv kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi 70
S. A. Qarshiboyev

Ijtimoiy media kontentlari orqali talabalarda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning nazariy asoslari 74
Suyunov Rustam Sadriddinovich

Ko'p tilli muhitda ingliz tilini o'rganishning lingivistik xususiyatlari 78
Teshaboyeva Mohichexra Sohibjon qizi

Axborotlashgan jamiyat sharoitida bo'lajak pedagoglarning mediakompetentligini rivojlantirish zarurati 81
Umarov Azizbek Vaxobovich

O'quvchilarda badiiy matn leksikasini o'zlashtirishdagi qiyinchiliklar: muammo va yechim 85
Xamroyeva Dilnoza Jahongir qizi

MILLATLARNING O'ZIGA XOS DUNYOQARASHINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Murxashev Axmadxon Olimjon o'g'li
Andijon davlat universiteti,
Psixologiya mutaxassisligi 1-bosqich magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada millatlarning o'ziga xos dunyoqarashining psixologik xususiyatlari har tomonlama tahlil qilingan. Unda milliy dunyoqarash tushunchasi, uning shakllanish omillari hamda milliy xarakter, mentalitet va qadriyatlar tizimining o'rni ochib berilgan. Shuningdek, til va tafakkur o'rtasidagi bog'liqlik Edward Sapir va Benjamin Lee Whorf tomonidan ilgari surilgan Sapir-Whorf gipotezasi asosida izohlangan. Maqolada turli millatlar o'rtasidagi psixologik farqlar, muloqot xususiyatlari hamda globallashuv jarayonining milliy dunyoqarashga ta'siri ham yoritilgan.

Kalit so'zlar: milliy dunyoqarash, mentalitet, milliy xarakter, etnopsixologiya, qadriyatlar tizimi, madaniyat, globallashuv, ijtimoiy psixologiya, til va tafakkur, Sapir-Whorf gipotezasi, kollektivizm, individualizm, millatlararo muloqot, psixologik xususiyatlar.

Abstract: This article analyzes the psychological characteristics of national worldviews. It explores the concept of national worldview, the factors influencing its formation, and the role of national character, mentality, and value systems. The relationship between language and thought is explained through the Sapir–Whorf Hypothesis proposed by Edward Sapir and Benjamin Lee Whorf. The article also examines psychological differences among nations, communication styles, and the impact of globalization on national identity and worldview. In conclusion, the importance of understanding these factors for fostering intercultural dialogue, tolerance, and mutual respect is emphasized.

Key words: national worldview, mentality, national character, ethnopsychology, value system, culture, globalization, social psychology, language and thought, Sapir-Whorf Hypothesis, collectivism, individualism, intercultural communication, psychological traits.

Аннотация: В данной статье рассматриваются психологические особенности национального мировоззрения. Раскрываются понятие национального мировоззрения, факторы его формирования, а также роль национального характера, менталитета и системы ценностей. Связь языка и мышления объясняется на основе гипотезы Сепира-Уорфа, разработанной Edward Sapir и Benjamin Lee Whorf. Также анализируются психологические различия между народами, особенности межкультурного общения и влияние глобализации на национальное мировоззрение. В заключение подчеркивается значение данных аспектов для развития межкультурного диалога, толерантности и взаимопонимания.

Ключевые слова: национальное мировоззрение, менталитет, национальный характер, этнопсихология, система ценностей, культура, глобализация, социальная психология, язык и мышление, гипотеза Сепира-Уорфа, коллективизм, индивидуализм, межкультурная коммуникация, психологические особенности.

KIRISH

Bugungi globallashuv davrida turli millat va madaniyat vakillarining o'zaro aloqasi tobora kuchayib bormoqda. Bu jarayon esa millatlarning o'ziga xos dunyoqarashi, qadriyatlari va psixologik xususiyatlarini chuqur o'rganishni talab etadi. Har bir millat o'zining tarixiy rivojlanishi, madaniy merosi, urf-odatlari va ijtimoiy tajribasi asosida shakllangan o'ziga xos dunyoqarashga ega. Ushbu dunyoqarash esa insonlarning fikrlashi, xulq-atvori va ijtimoiy munosabatlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Milliy dunyoqarash - bu muayyan millatga mansub bo'lgan insonlarning borliqni anglash usuli, qadriyatlar tizimi, e'tiqodlari va hayotga bo'lgan umumiy qarashlaridir. U jamiyatning tarixiy taraqqiyoti, tabiiy-geografik sharoiti, diniy e'tiqodi va madaniy an'analari asosida shakllanadi.

Bu masala Etnopsixologiya fanida keng o'rganiladi. Ushbu yo'nalish millatlar o'rtasidagi psixologik farqlarni, ularning kelib chiqish sabablarini va namoyon bo'lish shakllarini tahlil qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Har bir millatning oʻziga xos xarakteri mavjud boʻlib, u quyidagi psixologik omillar orqali shakllanadi:

- tarixiy tajriba
- ijtimoiy muhit
- urf-odat va an'analar
- til va tafakkur

Masalan, ayrim millatlarda jamoaviylik (kollektivizm) ustun boʻlsa, boshqalarida individualizm kuchliroq rivojlangan. Bu farqlar insonlarning qaror qabul qilishida, ijtimoiy munosabatlarida va hayotiy maqsadlarida namoyon boʻladi.

Mashhur olim Geert Hofstede millatlararo madaniy farqlarni oʻrganib, kollektivizm va individualizm tushunchalarini ilmiy asoslab bergan. Uning tadqiqotlari milliy dunyoqarashni tushunishda muhim nazariy asos boʻlib xizmat qiladi.

Millatlarning dunyoqarashida qadriyatlar tizimi markaziy oʻrinni egallaydi. Har bir jamiyat oʻzining ustuvor qadriyatlarini shakllantiradi va bu qadriyatlar shaxs ongiga bolalikdan singdiriladi.

Masalan:

Sharq xalqlarida oila, hurmat va jamoaviylik muhim oʻrin tutadi

Gʻarb jamiyatlarida esa erkinlik, shaxsiy muvaffaqiyat va mustaqillik ustuvor hisoblanadi

Bu farqlar insonlarning hayotga boʻlgan yondashuvi va psixologik qarorlariga sezilarli ta'sir koʻrsatadi.

Milliy dunyoqarashning muhim tarkibiy qismi bu mentalitetdir. Mentalitet - bu millatga xos boʻlgan umumiy fikrlash uslubi, hissiy reaktsiyalar va stereotiplardir.

Mentalitet quyidagi omillar ta'sirida shakllanadi:

- tarixiy voqealar
- geografik muhit
- diniy qarashlar
- ijtimoiy tuzum

Masalan, uzoq vaqt davomida qiyin sharoitlarda yashagan millatlarda sabr-toqat, chidamlilik kabi sifatlar kuchli rivojlangan boʻladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Til milliy dunyoqarashning eng muhim ifoda vositasidir. Inson tafakkuri koʻp jihatdan uning ona tiliga bogʻliq holda shakllanadi. Til orqali inson borliqni kategoriyalarga ajratadi va uni anglaydi.

Bu borada Sapir-Whorf gipotezasi muhim nazariy asos hisoblanadi. Ushbu gipotezaga koʻra, til inson tafakkurini belgilaydi va dunyoni qanday qabul qilishiga ta'sir koʻrsatadi.

Shaxsiy dunyoqarashning ikkinchi darajasi shaxsiy tushunchalar va gʻoyalarning jamlanmasini aks ettirib, borliqni shaxsiy nuqtai-nazardan turib muayyan nazariy anglash natijasi boʻladi. Shaxsiy dunyoqarashning nazariy darajasi shaxsiy dunyoni tushunishning asoslari, qoidalari, qonunlari, ilohiy matnlari qayd qilinadigan bilimning aniq shakllantirilgan bayonida oʻz yakunini topadigan maqsadga yoʻnaltirilgan tizimli faoliyati natijasi boʻladi. Shu bilan birga, dunyoqarashning odatiy va nazariy (konseptual) darajalari - bular qandaydir alohida sohalar emas, ular oʻzaro jips bogʻlangan. Ilohiy kitoblar dunyoqarashlilarning shaxsiy dunyoqarashlariga ta'sir koʻrsatadi va ularning ongida oʻzining nazariy qurilishlari uchun yaxshi muhitni topadi. Bunda u faqatodatiy shaxsiy dunyoqarash ma'lumotlarini tanlab olish, tizimlashtirish va asoslantirish bilan chegaralanib qolmaydi, balki odatiy shaxsiy dunyoqarashning oʻzi tuza olmaydigan gʻoyalar, qoidalar, umumlashmalarni ham ishlab chiqaradi.

Shaxsiy dunyoqarash shakllanishining uchinchi bosqichi uch yoshdan olti yoshgacha boʻlgan davrni oʻz ichiga oladi. Harakatlanish koʻnikmalari, tilni egallash koʻnikmalari, yangi axloq qoidalari bilan tanishish rivojlanadi. Budavrni oʻtishinatijasida shaxsda, agar ota-onalari bolalik tashabbusiga ijobiy va tushunish bilan munosabatda boʻlsalar, tashabbuskorlik hissi yoki, agarota-onalari uning mustaqil harakatlariga imkon bermasalar, aybdorlik hissi shakllanishi mumkin. Bunday aybdorlik hissi umumiy passivlik, ruhiy kasallik alomatlari, shaxsiy tomondan esa - Borliq oldida oʻzining yaramasligi, tashlandiqligi va kerakmasligi hissining kelib chiqishiga sabab boʻlishi mumkin.

Shaxsiy dunyoqarash shakllanishining toʻrtinchi bosqichi kishi hayotining olti yoshdan oʻn ikki yoshgacha boʻlgan, rivojlanishning koʻpincha yashirin bosqichi davom qiladigan davrini oʻz ichiga oladi. Insonning shaxsiyligida bu bosqichning ijobiy oʻtishi marosimlarni bajarishda tashabbuskorlik, ishonch va ishonchlilik bilan namoyon boʻladi.

Shaxsiy dunyoqarash shakllanishining beshinchi bosqichi oʻsmirlik - yoshlik davrini, ya'ni oʻn bir yoshdan oʻn toʻqqiz yoshgacha boʻlgan davrni oʻz ichiga oladi. Bu bosqichga ego-identiklik va rolining noaniqligi oʻrtasidagi inqiroz bilan bogʻliq boʻlgan davr toʻgʻri keladi. Agar bu bosqich muvoffaqiyatli oʻtilsa, u holda oʻzini va oʻzining dunyoqarashini tushunish, ya'ni muayyan shaxsiy tasavvurlar va u yoki bu shaxsiy oqimlarga tegishlilik hissi paydo boʻladi. Agar bu bosqich oʻz rolining noaniqligi bilan tugagan boʻlsa, u holda bu shaxsiy dunyoqarashda Borliqga ishonchsizlikda, noaniqlikda aks etadi, shaxs oʻzi uchun Borliqga ishonish kerakmi-yoʻqmi - aniqlay olmaydi. Agar ishongan taqdirda, u holda bunday holat turli oqimlarga bilar-bilmasdan qoʻshilish bilan kuzatiladi.

Turli millat vakillari oʻrtasidagi muloqotda psixologik farqlar muhim rol oʻynaydi. Bu farqlar quyidagilarda namoyon boʻladi:

- muloqot uslubi
- hissiyotlarni ifodalash darajasi
- vaqtga munosabat
- ijtimoiy masofa

Masalan, ba'zi madaniyatlarda ochiq va bevosita muloqot qadrlansa, boshqalarida bilvosita va ehtiyotkor muloqot ustun hisoblanadi. Bu farqlarni bilmaslik tushunmovchiliklarga olib kelishi mumkin.

TAHLIL VA NATIJALAR

Hozirgi davrda globallashuv jarayoni milliy dunyoqarashga ikki tomonlama ta'sir koʻrsatmoqda. Bir tomondan, turli madaniyatlarning yaqinlashuvi kuzatilsa, ikkinchi tomondan, milliy oʻzlikni saqlab qolish zarurati kuchaymoqda.

Shu nuqtai nazardan, UNESCO milliy madaniyatlarni asrab-avaylash va rivojlantirishga alohida e'tibor qaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, millatlarning oʻziga xos dunyoqarashi murakkab psixologik jarayon boʻlib, u tarixiy, madaniy, ijtimoiy va til omillari asosida shakllanadi. Har bir millatning oʻziga xos psixologik xususiyatlarini bilish esa millatlararo muloqotni yaxshilash, oʻzaro hurmat va hamkorlikni mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy jamiyatda turli madaniyat va millat vakillari oʻrtasida bagʻrikenglik va oʻzaro tushunishni rivojlantirish uchun ushbu bilimlar muhim nazariy va amaliy asos boʻlib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati:

1. Shavkat Mirziyoyev Erkin va farovon, demokratik Oʻzbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: Oʻzbekiston, 2016. – 56 b.
2. Geert Hofstede Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations. – 2nd ed. – Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2001. – 596 p.
3. Edward Sapir Language: An Introduction to the Study of Speech. – New York: Harcourt, Brace and Company, 1921. – 258 p.
4. Benjamin Lee Whorf Language, Thought, and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee Whorf. – Cambridge, MA: MIT Press, 1956. – 278 p.
5. Psixologiya asoslari. – Toshkent: Oʻquv adabiyotlari, 2019. – 320 b.
6. UNESCO hisobotlari va materiallari. – Parij: UNESCO Publishing, 2020.

13.00.00	Pedagogika fanlari
13.00.01	Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02	Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03	Maxsus pedagogika
13.00.04	Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05	Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06	Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07	Ta'limda menejment
13.00.08	Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09	Ijtimoiy pedagogika
07.00.00	Tarix fanlari
19.00.00	Psixologiya fanlari
01.00.00	Fizika-matematika fanlari
02.00.00	Kimyo fanlari
03.00.00	Biologiya fanlari
09.00.00	Falsafa fanlari
10.00.00	Filologiya fanlari
11.00.00	Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C–5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.